

De nieuwe Jazz, World & Contemporary Coalitie: een discussie over inclusief muziekbeleid

Eind vorig jaar bracht de Raad voor Cultuur haar muziekatvies uit, met als ondertitel 'pleidooi voor een integraal, inclusief muziekbeleid'. Een erkenning van het huidige diverse muziklandschap van Nederland. De jazz, wereld- en actuele muziek vormen een belangrijk segment van dit rijke ecosysteem.

Betrokkenen uit die sectoren hebben de handschoen van de Raad opgepakt om mee te denken om ons huidige rijke muziekklimaat duurzaam te maken. Na enkele intensieve Bimhuis-sessies kwam deze denktank met als werktitel de JWC (Jazz, World & Contemporary) Coalitie tot een aantal gedachtegangen, waarvan we het basisidee graag met het veld willen delen.

Bij een integraal beleid hoort aandacht voor de gehele keten van maker tot publiek. We zien de huidige versnipperde financiering en organisatie van de verschillende schakels (componisten, uitvoerenden, podia) binnen de keten als belemmering. Met beleidsmakers en het veld willen we onderzoeken hoe we kunnen komen tot nieuwe effectievere vormen van ondersteuning en samenwerking.

Ketengedachte

Geen muziek zonder componisten, geen podia zonder musici, geen concerten zonder publiek. En nog een open deur: de keten is zo sterk als de zwakste schakel.

Toch lijkt de manier waarop het muziekveld zichzelf heeft georganiseerd en wordt gefinancierd niet gericht op de keten, maar op de afzonderlijke schakels. Componisten, musici, podia kennen allen hun eigen beroeps- of branchevereniging zoals Ntb en de VIP. De financiering van fondsen en gemeenten zijn veelal ook gericht op één van de schakels in de keten. Hierdoor wordt het door de Raad voor Cultuur beoogde integraal beleid belemmerd.

Zo kan het gebeuren dat gemeenten prachtige nieuwe podia bekostigen, maar dat er geen geld over is voor programmering. Daardoor verslechtert de arbeidsmarktpositie van makers en uitvoerende musici zoals verwoord in de adviezen en rapportages van de SER en de Raad voor Cultuur en krijgt het publiek een te smal en veilig programma-aanbod voorgeschoteld. Om deze scheve financiering in de toekomst te voorkomen, pleiten wij voor een nieuwe integrale aanpak. Dat is zowel een oproep aan beleidsmakers en subsidieverstrekters als aan het muziekveld zelf.

Ketenfinanciering

Gebruik de keten als alternatief voor het huidige systeem van subsidiëring op basis van externe kwaliteitsbepaling. Ons huidig subsidiebestel is gebaseerd op besluitvorming door middel van peer review.

Deskundigen (collega's) uit het veld bepalen wie er geld krijgt en wie niet. Dat systeem heeft zijn belemmeringen. Het is arbeidsintensief door toenemende juridisering (voor zowel aanvrager als verstrekker) en daardoor kostbaar. En het systeem werkt vooral wanneer men moet oordelen over één bepaalde muziekpraktijk met een gedeeld en afgebakend waardesysteem en niet in een toenemend divers muzieklandschap.

Met gemak wordt er bij fondsen gesproken over genres als jazz, world en contemporary. Werkbare titels voor tabbladen in een ordner, maar in de realiteit containerbegrippen die enorm verschillende werelden vertegenwoordigen. Uitgevoerd in concertzalen, kroegen, clubs, theaters, feestzalen, wijkgebouwen, kerken enz. enz. Het hedendaagse muziekleven heeft zulke diverse uitingsvormen, waardesystemen en uitvoeringspraktijken dat het niet meer mogelijk is om dit extern, intersubjectief en juridisch houdbaar te beoordelen. Waarom niet de kwaliteitsbepaling die binnen de keten al plaatsvindt gebruiken bij de verdeling van middelen?

Een voorbeeld: Een componist (schakel 1) schrijft een stuk voor een bigband. De muzikaal leider bepaalt of hij het stuk in het repertoire van het orkest (schakel 2) opneemt. Hij doet dat op basis van muzikale kwaliteit van het stuk en of hij met dit nieuwe materiaal concerten kan krijgen (return on investment). De programmeur (schakel 3) doet dit op zijn manier, net zoals degene die een kaartje koopt (schakel 4) overweegt of de kwaliteit in redelijke verhouding staat tot de prijs en tijd die hij investeert om naar een uitvoering te komen luisteren. In de gehele keten vindt kwaliteitsbepaling plaats in combinatie met een gezonde portie eigenbelang (nutsmaximalisatie).

Wij adviseren daarom:

- Ondersteun de gehele keten en niet de schakels apart (levert kostenreductie op).
- Stop met externe kwaliteitsbepaling (minder bureaucratie en minder overheadkosten). Kwaliteitsbepaling is al geborgd in de keten van maker tot publiek.
- Stem de manieren waarop de schakels worden gefinancierd op elkaar af vanuit een integrale visie.
- Corrigeer de markt maar ontken haar niet (bewaak balans tussen vraag en aanbod).
- Straf zakelijk succes niet af.
- Maar zorg wel voor borging van het autonoom kunstenaarschap.

De JWC Coalitie bestaat uit:

Alexander Beets, Linda Bloemhard, Yassine Boussaid, Ben van den Dungen, Ikaros van Duppen, Esther Gottschalk, Sonja Heimann, Marcel Kranendonk, Mijke Loeven, Oscar van der Pluijm, Anita Verheggen en Thomas Winther Andersen.